

32002D0466

L 75/1

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

16.3.2002

SKLEP št. 466/2002/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 1. marca 2002
o določitvi akcijskega programa Skupnosti za spodbujanje nevladnih organizacij, ki delujejo predvsem na
področju varstva okolja

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 175(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju predloga Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

skladno s postopki, določenimi v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Pogodba določa razvoj in izvedbo okoljske politike Skupnosti in podrobno opredeljuje cilje in načela, ki usmerjajo to politiko.
- (2) Akcijski program, uveden s Sklepom Sveta 97/872/ES z dne 16. decembra 1997 o akcijskem programu Skupnosti za spodbujanje nevladnih organizacij, dejavnih predvsem na področju varstva okolja ⁽⁴⁾, se zaključi 31. decembra 2001. Komisija in trenutni ter prejšnji upravičenci so ocenili program in izkazali veliko podporo za njegovo obnovo ali revizijo.
- (3) Šesti okoljski akcijski program priznava potrebo po podelitvi pooblastil državljanom in predlagani ukrepi vključujejo obširen in obsežen dialog z interesnimi skupinami pri odločanju o okoljski politiki. Da bi

nevladnim organizacijam (v nadaljevanju „nevladne organizacije“) omogočili sodelovanje v takšnem dialogu, šesti okoljski program predvideva potrebo po ustrezni podpori, vključno s sredstvi Skupnosti za nevladne organizacije.

- (4) Nevladne organizacije, aktivne na področju varstva okolja, so že pokazale, da lahko prispevajo k okoljski politiki Skupnosti, kakor je določena v členu 174 Pogodbe, z aktivnim sodelovanjem v konkretnih ukrepih varstva okolja in pri aktivnostih za povečanje splošnega ozaveščanja glede potrebe po varstvu okolja v luči trajnostnega razvoja. Nevladne organizacije, ki so aktivne tudi na področju zaščite živali, pod pogojem, da so takšne aktivnosti usmerjene k doseganju ciljev varstva okolja, lahko sodelujejo tudi v tem programu.

- (5) Nevladne organizacije so ključne za koordiniranje in posredovanje Skupnosti informacij in pogledov o novih in nastajajočih perspektivah, kakor so varstvo narave in čezmejne okoljske težave, s katerimi se ne morejo ukvarjati ali se v celoti ne ukvarjajo države članice ali organi na nižjih ravneh. Nevladne organizacije dobro poznajo zaskrbljenost javnosti glede okolja in lahko tako uveljavljajo ta stališča in jih posredujejo nazaj Komisiji.

- (6) Okoljske nevladne organizacije sodelujejo v strokovnih skupinah, v pripravljalnih in izvedbenih odborih institucij Skupnosti, in zagotavljajo pomemben prispevek k politikam Skupnosti, programom in pobudam in potrebno ravnotežje v zvezi z interesi drugih akterjev v okolju, vključno z industrijo/gospodarstvom, sindikati in potrošniškimi skupinami.

- (7) Treba je spodbujati nevladne organizacije, ki so sposobne spodbujati izmenjavo perspektiv, težav in možnih rešitev in izvesti ustrezne aktivnosti, povezane z okoljskimi težavami, ki zadevajo vso Skupnost, vključujoč interesne skupine na državni, regionalni in lokalni ravni. V ta namen bodo ciljne samo tiste nevladne organizacije in skupine nevladnih organizacij, ki so dejavne na evropski ravni.

⁽¹⁾ UL C 270 E, 25.9.2001, str. 125.

⁽²⁾ Mnenje podano dne 18. oktobra 2001 (še ne objavljeno v Uradnem listu).

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 23. oktobra 2001 (še ne objavljeno v Uradnem listu), Skupno stališče Sveta z dne 6. decembra 2001 (še ne objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Evropskega Parlamenta z dne 16. januarja 2002 (še ne objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ UL L 354, 30.12.1997, str. 25.

- (8) Program je treba geografsko razširiti, da bi vključili nevladne organizacije držav kandidatk z vidika njihove pomembnosti pri pridobivanju javnega odobranja okoljskega „pravnega reda“ in okrepitve njegovega izvajanja.
- (9) Z vidika pridobljenih izkušenj v prvih treh letih izvajanja tega sklepa je treba sprejeti oceno delovanja programa, da bi se lahko odločili o njegovem nadaljevanju.
- (10)) O letnih proračunskih sredstvih bi moral odločati organ za izvrševanje proračuna v proračunskem postopku.
- (11) Ta sklep za ves čas trajanja programa uvaja finančni okvir, ki pomeni prednostno referenco v smislu točke 33 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 6. maja 1999 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in izboljšanju proračunskega postopka ⁽¹⁾ za organ za izvrševanje proračuna v okviru letnega proračunskega postopka –
- (b) biti mora aktivna na evropski ravni, bodisi samostojno ali v obliki različnih koordiniranih združenj s strukturo (na podlagi članstva) in aktivnostmi, ki zajemajo najmanj tri evropske države. Vendar pa je pokrivanje dveh evropskih držav sprejemljivo, pod pogojem, da je prednostni cilj aktivnosti podpora razvoju in izvajanje okoljske politike Skupnosti, kakor je določena v členu 1(2) in (3);
- (c) aktivnosti morajo še zlasti izpolnjevati načela na temelju šestega okoljskega akcijskega programa in morajo biti usklajene s prednostnimi področji, kakor so opredeljeni v členu 5;
- (d) mora biti pravno ustanovljena več kakor dve leti in mora imeti letni obračun, ki ga je potrdil pooblaščen revizor, za dve predhodni leti. V izjemnih okoliščinah lahko Komisija dovoli odstopanje od teh dveh zahtev pod pogojem, da takšno ravnanje ne bo ogrozilo zaščite finančnih interesov Skupnosti.

Člen 3

V programu lahko sodelujejo vse evropske nevladne organizacije, ustanovljene bodisi v:

- (a) državah članicah;
- (b) v pridruženih državah ⁽²⁾ v skladu s pogoji, določenimi v ustreznih evropskih sporazumih, v njihovih dodatnih protokolih in sklepih njihovih pridružitvenih svetov;
- (c) na Cipru, Malti ali v Turčiji v skladu s pogoji in postopki, o katerih se je treba dogovoriti s temi državami; ali
- (d) v državah Balkana, ki tvorijo del stabilizacijskega in pridružitvenega postopka za države Jugovzhodne Evrope ⁽³⁾ v skladu s pogoji in postopki, o katerih se je treba dogovoriti s temi državami.

Člen 4

1. Komisija objavi razpis v *Uradnem listu Evropskih Skupnosti* do 30. septembra vsako leto za subvencije v naslednjem koledarskem letu. Poleg tega Komisija uporabi druge ustrezne ukrepe, ki so na voljo za seznanjanje potencialnih upravičencev s programi, vključno z elektronskimi mediji.

2. Razpis vključuje paket informacij in določi merila o izpolnjevanju pogojev, merila za izbor in dodelitev (vključno s podrobnostmi o predlaganem sistemu ponderiranja) in postopek prijave, ocenjevanja in odobritve.

⁽²⁾ Bolgarija, Republika Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Republika Slovaška in Slovenija.

⁽³⁾ Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Albanija, Federativna republika Jugoslavija, Bosna in Hercegovina in Hrvaška.

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Vzpostavi se akcijski program Skupnosti za spodbujanje nevladnih organizacij, ki delujejo predvsem na področju varstva okolja.

2. Glavni cilj tega programa naj bo spodbujanje nevladnih organizacij, ki delujejo predvsem na področju varstva in izboljšanja okolja na evropski ravni. Takšne dejavnosti bi morale vključevati prispevek, ali biti sposobne prispevati k razvoju in izvedbi okoljske politike in zakonodaje Skupnosti v različnih regijah Evrope.

3. Program spodbuja tudi sistematično vključevanje nevladnih organizacij v vse stopnje postopka odločanja o okoljski politiki Skupnosti, z zagotavljanjem ustreznih predstavnikov na posvetovalnih sestankih interesnih skupin in javnih obravnavah. Program prispeva tudi k krepitvi manjših regionalnih ali lokalnih združenj, ki si prizadevajo na lokalnem območju uporabljati okoljski pravni red Skupnosti in pravni red v zvezi s trajnostnim razvojem.

Člen 2

Da je nevladna organizacija upravičena do subvencije, mora imeti naslednje značilnosti in mora ravnati v skladu s Prilogo:

- (a) biti mora neodvisna in nepridobitna pravna oseba, dejavna predvsem na področju varstva in izboljšanja okolja z okoljskim ciljem, usmerjenim v javno dobro in v smislu trajnostnega razvoja;

⁽¹⁾ UL C 172, 18.6.1999, str. 1.

3. Po presoji predlogov Komisija odloči, katere organizacije bodo prejele finančna sredstva v naslednjem letu, do 31. decembra vsako leto, razen če pride do zamude pri sprejemanju proračuna Skupnosti. Sklepom sledi dogovor med Komisijo in upravičencem, s katerim se določi najvišji znesek subvencije, načine plačila, kontrolne in nadzorne mehanizme ter cilje, ki jih je treba doseči s subvencijo. Plačilo se izvrši nemudoma.

Člen 5

1. Glede na pomembnost trajnostnega razvoja ter zdravja in kakovosti življenja evropskih državljanov je podpora iz tega programa usmerjena še zlasti na prednostna področja iz šestega okoljskega akcijskega programa, razvrščena v skupine pod naslednjimi glavnimi naslovi:

- (a) omejevanje podnebnih sprememb;
- (b) narava in biotska raznovrstnost — varstvo edinstvenega vira,
- (c) zdravje in okolje;
- (d) zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri in odpadki.

Šesti okoljski akcijski program bo v četrtem letu delovanja ponovno pregledan, revidiran in po potrebi posodobljen, da bi bili upoštevani novi razvojni dosežki in informacije.

Poleg že omenjenih področij so prednostnega pomena tudi okoljsko izobraževanje ter izvajanje in uresničevanje okoljske zakonodaje Skupnosti.

2. Postopek izbire in dodeljevanja se izvaja v štirih stopnjah, kakor je podrobneje navedeno pod A Priloge.

Člen 6

1. Subvencija ne presega 70 % povprečnih revidiranih letnih upravičenih stroškov upravičenca v predhodnih dveh letih za nevladne organizacije s sedežem v Skupnosti, ali 80 % za nevladne organizacije s sedežem v državah kandidatkah in državah Balkana, in ne presega 80 % upravičenih stroškov upravičenca za tekoče leto.

Znesek se določi letno skladno s fiksnim sistemom ponderiranja, ki upošteva vrednosti rezultatov, ki izhajajo iz presoje iz člena 5(2) in je opisan pod A Priloge in načelih, kakor so opisana pod C Priloge.

2. Upravičenec lahko po tem programu uporablja subvencijo za kritje upravičenih stroškov po lastni presoji v letu subvencije. Vsi stroški, nastali v letu subvencije, so upravičeni, razen tistih, naštetih v oddelku 2 D Priloge. Upravičenci lahko sredstva razdelijo tudi partnerjem ali organizacijam članicam v skladu s podrobnostmi, naštetimi v sprejetem delovnem programu.

3. Znesek subvencije postane dokončen šele, ko Komisija sprejme revidiran izkaz stanja, kar zagotavlja, da so bila sredstva Skupnosti uporabljena v skladu z ustreznimi določbami finančne uredbe z dne 21. decembra 1977, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽¹⁾.

Končno plačilo se ustrezno zmanjša, če skupni znesek subvencij Skupnosti iz tega ali katerega koli drugega programa preseže 80 % revidiranih upravičenih letnih stroškov upravičenca.

4. Poleg tega, če revidirani izkaz stanja za leto subvencije izkazuje, da skupni prihodki upravičenca, razen prihodkov, ki so redno namenjeni za neupravičene stroške, presegajo upravičene stroške, se končno plačilo zniža, ali po potrebi presežni znesek ustrezno povrne. Skladno s členom 256 Pogodbe so nalogi za izterjavo izvršljivi.

5. Da bi zagotovili učinkovitost subvencij za okoljske nevladne organizacije, lahko Komisija sprejme ustrezne ukrepe za preverjanje, da izbrane organizacije še izpolnjujejo zahteve, v celem letu, za katero so subvencije dodeljene. Še zlasti se vzpostavi mehanizem za sistematični nadzor nad delovanjem upravičencev v letu subvencije in sistem za naknadno ovrednotenje rezultatov.

6. Neuspešnim kandidatom Komisija navede zadovoljivo utemeljene razloge, zaradi katerih nevladna organizacija ni izpolnjevala zahtev, da jim omogoči prepoznati potrebne spremembe, preden vložijo novo prošnjo za subvencijo.

Člen 7

1. Ta program se začne 1. januarja 2002 in zaključi 31. decembra 2006.

2. Finančni okvir, določen za izvedbo tega programa za obdobje od 2002 do 2006, znaša 32 milijonov EUR.

3. Dodeljena proračunska sredstva odobri pooblaščen organ za izvajanje proračuna v okviru finančne perspektive.

Člen 8

1. Da bi zaščitili finančne interese Skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi, lahko Komisija izvede kontrole na kraju samem in preglede v okviru tega programa skladno z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽²⁾. Urad za boj proti goljufijam (OLAF) po potrebi izvede preiskavo, ki jo ureja Uredba (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾.

⁽¹⁾ UL L 356, 31.12.1977, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 762/2001 (UL L 111, 20.4.2001, str. 1).

⁽²⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽³⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

2. Upravičenec do subvencije hrani vso dodatno dokumentacijo in jo da na razpolago Komisiji, vključno z revidiranimi izkazi stanja glede odhodkov v letu prejema subvencije za obdobje petih let po zadnjem plačilu. Upravičenec subvencije poskrbi, da je dodatna dokumentacija, ki je v rokah partnerjev ali članov, po potrebi na razpolago Komisiji.

Člen 9

1. Če obvezna poročila kažejo, da pričakovani rezultati niso bili doseženi, lahko to privede do neupravičenosti financiranja v okviru tega programa v naslednjem letu. Če pričakovani rezultati niso doseženi v dveh zaporednih letih preneha upravičenost do subvencije za preostala leta programa.

2. Če Komisija nevladni organizaciji pošlje nalog za izterjavo zaradi namernih nepravilnosti, nepravilnosti povzročenih iz malomarnosti ali zaradi goljufije, je avtomatsko izključena iz financiranja za preostala leta programa.

3. Če Komisija odkrije nepravilnosti, slabo upravljanje ali goljufijo v zvezi s subvencijo, bodisi z revizijo ali kontrolo na kraju samem, je upravičenec deležen enega ali več naslednjih upravnih ukrepov in kazni, proporcionalno glede na resnost primera (in pravice do pritožbe zoper sklep):

- (a) razveljavitev subvencije;
- (b) plačilo kazni do 50 % zneska naloga za izterjavo;
- (c) izključitev iz drugih možnosti financiranja Skupnosti v preostalih letih programa;
- (d) izključitev iz ustreznih mehanizmov dialoga Komisije za preostala leta programa.

Člen 10

Seznam upravičencev do sredstev iz tega programa skupaj z dodeljenim zneskom se objavi vsako leto v *Uradnem listu Evropskih Skupnosti*.

Člen 11

Komisija predloži državam članicam in Evropskemu parlamentu do 30. aprila vsako leto poročilo o postopku dodeljevanja subvencij za tekoče leto in o rezultatih subvencij iz preteklega leta. Poročilo vključuje razlago, kako je Komisija izbrala upravičence za tekoče leto. Komisija skliče sestanek interesnih skupin za obravnavanje tega poročila do 30. junija vsako leto.

Najpozneje do 31. decembra 2004 Komisija pošlje poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu o uresničevanju ciljev tega programa v prvih treh letih in, če je ustrezno, pripravi predloge za kakršne koli prilagoditve, potrebne za nadaljevanje ali prenehanje programa. Poročilo temelji na poročilih o rezultatih, ki so jih dosegli upravičenci, še zlasti njihove učinkovitosti pri uresničevanju ciljev, določenih v členu 1 in prilogi.

Evropski parlament in Svet se skladno s Pogodbo odločita o nadaljevanju programa po 1. januarju 2007. Preden se v ta namen predložijo predlogi, Komisija izvede zunanjo oceno rezultatov, ki so bili doseženi v okviru programa.

Člen 12

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

V Bruslju, 1. marca 2002

Za Evropski parlament

Predsednik

P. COX

Za Svet

Predsednik

R. DE MIGUEL

PRILOGA

A. ŠTIRI STOPNJE V POSTOPKU IZBORA IN DODELJEVANJA SREDSTEV

1. Izključitev vlog, ki ne ustrezajo tehničnim/administrativnim zahtevam za posredovanje prošnje za financiranje iz tega programa. Še posebno so po tem programu neupravičene nepopolne ali nezadostno podrobno izpolnjene vloge ali tiste, ki niso bile izpolnjene v skladu z navodili v obrazcu vloge, ali ki so bile poslane po objavljenem skrajnem roku za oddajo vlog.
2. Izključitev vlog, ki ne ustrezajo merilom o izpolnjevanju pogojev, kakor je zapisano v členih 2 in 3.
3. Primerjalna ocena preostalih vlog, ki ustrezajo merilom o izpolnjevanju pogojev, ocenjenih po naslednjih merilih, ki so podrobneje določena v B:
 - (a) v kolikšni meri vloge ustrezajo ali natančneje, v kolikšni meri predlagani delovni program izpolnjuje cilje programa iz člena 1, in prednostne naloge programa iz člena 5;
 - (b) kakovost upravljanja in kakovost proizvoda;
 - (c) obseg, uspešnost in učinkovitost.Rezultati bodo zaradi primerjave dodeljeni vsem zadržanim vlagateljem.
4. Določitev seznama vlog, zadržanih za postopek dodeljevanja, pri čemer so zadržane samo tiste vloge, ki po rezultatih presegajo prag, ki ga je določila Komisija.

B. ZNAČILNOSTI, NA PODLAGI KATERIH BODO OCENJENI VLAGATELJI

Vlagatelji, ki uspešno opravijo prvi dve stopnji izbora, določeni pod A, se ocenjujejo po naslednjih merilih:

1. Ustreznost vloge za izpolnjevanje ciljev programa

Značilnosti vlagatelja vključno z njegovim predlaganim delovnim programom, ki se ocenjuje, vključujejo:

- (a) Ustreznost politike (pri čemer se upošteva šesti okoljski akcijski program, novo evropsko upravo, trajnostni razvoj, širitev, stabilizacijski in pridružitveni postopek za države JV Evrope, razvoj Evro-sredozemskega partnerstva, integracija, vključitev načela enakosti spolov).
- (b) Ustreznost in potencialni vpliv na vključevanje v oblikovanje okoljske politike Skupnosti in pri izvajanju.
- (c) Sposobnost predstavitve pri izražanju skrbi javnosti iz različnih regij Evrope in upoštevanje njenih zamisli ter predlogi za reševanje okoljskih težav.
- (d) Ustreznost pri spodbujanju ozaveščanja o okolju in aktivnostih za razširitev znanja na splošno in v povezavi z okoljskimi politikami Skupnosti.
- (e) Sposobnost razvijanja povezav med organizacijami v državah članicah in v državah kandidatkah; spodbujanje sodelovanja z organizacijami v javnem in zasebnem sektorju; in pritegnitev financiranja iz zunanjih virov.

Za vsako od navedenih značilnosti se bo upoštevala sposobnost organizacije vlagateljice za izpolnjevanje različnih nalog, ki pripadajo nevladni organizaciji, in so navedene pod D.

2. Upravljanje in kakovost proizvoda

Značilnosti, ki se ocenjujejo, vključujejo:

- (a) Organizacijsko strukturo, ustreznost pri kadrovanju in upravljanju s človeškimi viri.
- (b) Notranji postopek odločanja, odnosi med člani, vključno z dogovori, s katerimi se zagotovi članstvo v razvoju politike in glasovanje o politiki.
- (c) Strateški pristop, ciljna usmeritev in postopki načrtovanja.
- (d) Administracija, kontrola proračuna in finančno upravljanje.
- (e) Prakse pri predložitvi finančnih poročil (notranje in zunanje).
- (d) Samoocenjevanje in kontrola kakovosti, povratne informacije o izkušnjah (učenje).
- (g) Tehnična/znanstvena pristojnost.

3. Obseg, uspešnost in učinkovitost

Značilnosti, ki se ocenjujejo, vključujejo:

- (a) Splošno poznavanje organizacije in njenih aktivnosti.
- (b) Zunanje odnose in uspešnost (z drugimi akterji na področju okolja, kakor so lokalni in regionalni organi oblasti, gospodarstvo in industrija, potrošniške skupine, sindikati, druge nevladne organizacije in splošna javnost).

C. DOLOČITEV SUBVENCIJ

Subvencija so izračunane na podlagi predvidenih skupnih upravičenih stroškov vlagatelja za leto subvencije, ki izrecno upošteva povprečje revidiranih stroškov v predhodnih dveh letih, skladno z naslednjimi načeli:

1. Ob enakih ostalih parametrih bo znesek subvencije za nevladne organizacije z večjo količino ustreznih aktivnosti (izmerjeno s povprečno vrednostjo revidiranih letnih stroškov za predhodni dve leti in pričakovanimi skupnimi upravičenimi stroški za leto subvencije) običajno višji kakor zneski subvencije za nevladne organizacije z manjšimi količinami ustreznih aktivnosti. Vendar bo porazdelitev potekala nelinearno in bodo tako upravičenci z manjšimi količinami ustreznih aktivnosti prejeli relativno višjo vrednost podpore.
2. Ob enakih ostalih parametrih bodo nevladne organizacije z višjimi komparativnimi ocenjenimi rezultati prejeli večje zneske kakor vlagatelji z nižjimi rezultati.
3. Dodeljena subvencija nikakor ne presega zneska, ki ga je zahtevala nevladna organizacija

D. UPRAVIČENI STROŠKI

1. Vsi stroški, nastali pri upravičencu v letu subvencije, so upravičeni, razen tistih, naštetih v oddelku 2. Upravičeni stroški bi lahko vključili nekatere od naslednjih ponazoritvenih primerov aktivnosti:
 - (a) koordiniranje in posredovanje Komisiji informacij in pogledov, na podlagi zadev in mnenj splošne javnosti o novih in razvijajočih se pogledih, ki ne morejo biti, ali ki niso v celoti obdelani na ustreznih ravneh v državah članicah;
 - (b) pripravljalo delo in raziskave, potrebne za sodelovanje v strokovnih skupinah, v pripravljanih in izvedbenih odborih institucij Skupnosti, ki zagotavlja pomemben prispevek k politikam Skupnosti, programom in pobudam in potrebno ravnotežje v zvezi z interesi drugih akterjev v okolju, vključno z industrijo/gospodarstvom, sindikati in potrošniškimi skupinami;
 - (c) spodbujanje izmenjave mnenj, težav in možnih rešitev v zvezi s težavami v okolju na ravni Skupnosti, vključno z interesnimi skupinami na državni, regionalni in lokalni ravni. To bi lahko zajemalo prenos znanja in zagotavljalo medsebojno sodelovanje s povezovanjem;
 - (d) širitev ozaveščanja in razširjanje znanja o splošnih vidikih okolja in okoljske politike Skupnosti;
 - (e) graditev sposobnosti, še zlasti vključevanje majhnih nevladnih organizacij, novih skupin nevladnih organizacij in nevladnih organizacij v državah kandidatkah in v državah Balkana na evropski ravni.
2. Plačila, ki jih izvede upravičenec, in pogodbe, dodeljene tretjim strankam, ki vključujejo elemente iz spodnjih kategorij, bodo veljala za neupravičena:
 - (a) pogostitve, sprejemi, nepotrebni ali slabo obrazloženi stroški;
 - (b) stroški, ki so jasno izven dogovorjenega delovnega programa upravičenca v letu subvencije;
 - (c) povračilo dolgov, plačilo dolgovanih obresti, prenesen primanjkljaj;
 - (d) stroški v zvezi z vloženimi sredstvi, investicijami ali rezervami, namenjenimi za okrepitev sredstev upravičenca;
 - (e) prispevki v blagu;
 - (f) zasebni stroški;
 - (g) kazenske/nezakonite dejavnosti.